

Verwerken Biomassa: van oogst naar verwerking

10 oktober 2014, Gertjan Holshof

Potentiele leveranciers van maaisel:

- Wegbeheerders/Rijkswaterstaat (wegbermen, bermen snelwegen, slootkanten)
- Gemeenten (bermen, slootkanten, parken/plantsoenen)
- Waterschappen (watergangen)
- Natuurbeheerders (natuurterreinen)

Elk van de bovengenoemde partijen hebben hun eigen doelstellingen bij het beheer.

Verschillen in maaisel

Door verschil in (natuurlijke) omstandigheden en verschil in beheer(doelstellingen) zijn de volgende materialen te onderscheiden:

- Kort gras, redelijk bemest (parken, plantsoenen)
- Middenlang gras en kruiden (wegbermen 5-6 keer maaien: klepelen wordt dit lange materiaal fijn gehakseld; natuurterreinen waar versneld verschrallingsbeheer wordt toegepast)
- Lang gras en kruiden (wegbermen 2-3 keer per seizoen maaien, natuur met extensief beheer, weidevogelland in juni)
- Lang gras en licht houtige opstanden (extensief natuurterrein, slootkanten, waterkanten, kaden)

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

Proefveld Zand

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

Onderverdeling maaisel

- Kort, jong gras met een laag C gehalte, weinig celwanden en relatief hoog N en suikergehalte afkomstig van redelijk rijke gronden (A);
- Kort jong gras met laag N, weinig celwanden en laag C gehalte, afkomstig van jong gemaaid gras van arme onbemeste gronden (B)
- Kort gras met laag N en hoog aandeel celwanden, maar verkort door maaimethode (C)
- Lang gras met laag N en hoog aandeel celwanden (D)

**Van afval naar (hoogwaardig?)
product**

Potentiele bestemming (J. Spijker et. al.)

- Veevoer
- Cellulose (papier)
- Vezelgebruik voor andere doeleinden (plaatmateriaal)
- Compostering/bodemverbeteraar
- Raffinage (hoogwaardig eiwit)
- Vergisting
- Verbranding

Voor deze toepassingen geldt: samenstelling (uitgangsmateriaal) en verwerking van het maaisel moet zijn (of worden) afgestemd op deze toepassing.

Producent/product combinaties

- Welke producten zijn geschikt voor welke afnemer/eindproduct?
- Goede combinaties maken afstemming makkelijker
- Benchmark (komt later aan de orde)

Oogst

- Klepelhakselaar (klepelt (maait) vers materiaal en blaast dit evt. in een opvangcontainer of wagen in 1 werkgang)
- Veldhakselaar : maait niet, maar hakselt het (voorgedroogde) materiaal fijn en blaast dit in een container of volgwagen
- Opraap(snij)wagen: laad het gemaaide en gedroogde gras en snijdt dit eventueel kort bij de invoer
- Balenpers: perst ronde of vierkante balen (ook eventueel met snijinrichting geladen) die direct of naderhand in plastic (kunnen) worden gewikkeld
- Bijzondere omstandigheden vragen om aanpassingen

Aangepast machinepark

Opslagsystemen

- Sleufsilos
- Rijkuiten
- Ronde of vierkante balen
- (direct afvoeren naar eindbestemming)

Schematische weergave Product/uitgangsmateriaal/behandeling

Product\ proces	Groei/oogst momenten	Bemesten N	Maaien/kneuzen	Oogst: snijden/hakselen	Opslag (incl ds%)	Kosten (+ is meer kosten) ¹⁾
Veevoer	Max 6 weken (3-4)	0-70 kg N/ha/snede	Maaien of kneuzen	Snijden of hakselen	Kuil, balen (45-60%)	++
Raffinage	Max 3 weken (6-7)	0-80 kg N/ha/snede	Maaien of kneuzen	Voorkeur: hakselen	Kuil (25-45%) of vers	+++
Papier/cellulose	Min 6 weken (1-3) ²⁾	0	Maaien	Snijden	Kuil, balen (45-80%) broeigevoelig	+
Compost	Nvt	0	Maaien	Snijden of hakselen	Vers, kuil, balen (25-50%)	+
Energie (vergisting)	Min 6 weken (1-3) ²⁾	0	Maaien	Hakselen	Vers, kuil, balen (25-60%)	+

Vragen op gebied van.....

- Oogst (afstellen machines, methode, proces; voordrogen)
- Opslag (methode inkuilen)
- Teelt
- Handleiding (kennis vanuit de veehouderij)

Uitgewerkt in praktische tips

- Keuze maaier
- Voordrogen: schudden en technieken
- Oogsten: methoden en machines
- Inkuilen: technisch (dus geen beschrijving chemische processen)
- Uithalen product

Specifiek gebruik: Verbranden t.b.v. energieopwekking

- Voorkeur ouder materiaal (hoog aandeel celwanden; verdunning mineralen, laag N, hoger ds%)
- Maaisel uit natuurgebieden en wegbermen
- Langere maaiperiode wegbermen (doelstelling maakt ruimer maaibeheer mogelijk)
- Strakkere planning natuurbeheer

Te verwachten problemen

- Zand (aanhingend)
- Mineralen (as gehalte, m.n. K en daarmee samenhangend: Cl)

Zandgehalte

- Veroorzaakt door molshopen en/of ongelijk liggend land
  - Mollen bestrijden
  - Hoger maaien
  - Maaien onder droge omstandigheden
  - Lichter maaien/open zode
  - Laten drogen
  - Kerende bewerkingen

Mineralen/as gehalte

- Te hoog K gehalte
  - Gewastype
  - Tijdstip maaien
  - Bodemtoestand (bemestingsgraad)
  - Kneuzen, cellen beschadigen
  - Uitloggen

Hoe nu verder? Wat kunt u doen

- Welke doelstelling is leidend
- Welke methoden zijn beschikbaar t.b.v. de doelstelling
- Maak keuze wat te doen met biomassa/maaisel
- Welke aanpassingen zijn nodig om gras met meerwaarde af te zetten
- Passen deze aanpassingen binnen de doelstellingen
- Of....moet de mindset veranderen, zodat meerdere ruggen uit 1 varken worden gehaald

Wat deden wij?

- Project
“ benutting niet-houtige biomassa” afgerond
- Rapport verschijnt binnenkort
- Vandaag:
brochures: maaien, oogsten, opslag

